

ÇEVKO Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Okyar Yayalar; “ÇEVKO artık bir marka olmuştur.”

OLİN

Edirne Yağ Sanayi ve ÇEVKO Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Okyar Yayalar ile kariyeri, Edirne Yağ'daki çalışmaları ve ÇEVKO Vakfı'nın gelişimi hakkında yaptığımız röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

Lütfen bizlere kısaca kendinizden ve kariyerinizden bahsedermisiniz?

İTÜ'den mezun olduktan sonra Ankara'da Elektrik İşleri Etüd İdaresi'ne girdim. Aslında girişimin bir özelliği var ve bunu birçok yerde söylüyorum. Beni işe Turgut Özal aldı. Tabii o zaman Merhum Özal, Elektrik Etüt'te Genel Müdür yardımcısıydı. O zaman biz kendisinin Başbakan ya da Cumhurbaşkanı olacağını bilmiyorduk. Güzel bir tesadüf oldu.

Elektrik Etüd bir okul gibidir. Orası sayesinde İngiltere'de iki yıl iktisat okudum. Daha sonra Devlet Planlama Teşkilatı'na geçtim. Burada yaklaşık 4.5 yıl çalıştım. Enerji sektörü uzmanı olarak enerji sektörüne bakıyordum. Daha sonra da Türkiye Elektrik Kurumu'na Genel Müdür Muavini olarak tayin oldum. İki yıla yakın TEK'te çalıştım. Bir hükümet değişikliğinde Enerji Bakanlığı'na müşavir oldum.

Bu sırada Edirne Yağ kurulmuştu. Ailemin Edirne'de birine ihtiyacı vardı. Müşavir olduktan sonra da söyleyecek bir şey kal-

madı ve mecburen devletten ayrılarak Edirne Yağ Sanayi'ne Genel Müdür olarak geldim. 1980 yılından beri Edirne Yağ'dayım. Şu anda da Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapıyorum.

Dışarıdan bakacak olursanız, size göre Okyar Yayalar nasıl bir patrondur/yöneticidir?

Ben kendimi patron saymıyorum. Önce yöneticiyim, patronluğum sonradan oldu. Aslında yönetici olarak başladım, yönetici patron olarak devam ettim. Çok ortaklı bir aile şirketinin başına yönetici olarak geldim. Kendimi hiçbir zaman patron gibi hissetmedim. Zaten huy olarak, davranış olarak da hiçbir zaman patron havasından değildim. Dışardan görenlere göre söylenen en iyi özelliğim, insan ilişkilerindeki başarımdır. Gerek üstlerle, gerek astlarla olan ilişkilerim her zaman fevkalade yumuşak ve düzeylidir. Çok sıcaktır ama laubali değildir, samimiyimdir. Kimsenin arkasından bir şey söylemem, gerektiğin-

de gerekini yüzüne söylerim ve bunu samimi söylerim. İkna edici bir şekilde söylerim ve doğruyu söylerim. Birçok insanı işe aldığım gibi birçok insanı da işten çıkardım ama hiçbiri ile dargın ayrılmadım. Onlarda ikna oldular ki bu yüzden darılmadılar.

Her işte uzun soluklu dururum, bu biraz ÇEVKO Vakfı'ndaki duruşumdan da belli. Uzun süredir Yönetim Kurulu Başkanlığı yapıyorum. Aynı şey şirkette de, diğer bazı derneklerde de geçerli. Türkiye'de bitkisel yağ sektörünün önemli ve bütün üretici firmalarını bünyesinde toplayan Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği'nde de 22 yıl Yönetim Kurulu Üyeliği yaptım. Bugüne kadar benim kadar uzun yapan yok.

Yönetici olarak, çalışanlarıma bir sorumluluk veririm, işi paylaşıyorum, yetki veririm. Yetki konusunda hiç çekincem yoktur. Tanıştığım insanlara güvenirim ama çürük bir şey çıkarsa da benimle bir ilişkisi kalmaz. O zaman da çok hızlı bir şekilde oradan ayrılırım. Böyle bir huyum var.

Edirne Yağ'ı kurarken ve markalaşma süreci boyunca yaşadığınız zorluklar neler oldu?

Edirne Yağ, Olin markasını İstanbul'daki bir firmadan aldı. Ben Edirne Yağ'a geldiğimde Olin markası alınılı yaklaşık 1-2 yıl kadar bir zaman olmuştu. Aslında Olin, tanınan bir markaydı. 1978-79 yıllarında yaşanan yağ krizinden sonra Türkiye'deki markalar biraz yerine oturmuştu.

Ben Genel Müdür olarak Edirne Yağ'da göreve başladıktan sonra markaya ciddi önem verdik. O dönemlerde tek televizyon kanalı vardı. O kanalda reklam kampanyası başlattık. Ayrıca yine televizyon yardımıyla çekilişler yaparak, araba ve çeşitli hediyeler verdik. Böylece markanın bilinirliği artmış oldu, yeniden kendi eski değerine getirdik. Tabii bunun yanında bir taraftan fabrikaları da daha bir modern hale getirmemiz lazımdı. Fabrika nispeten eski teknolojiydi; teknolojiyi yeniledik.

Zorluklar nelerdi dersiniz, finansman büyük bir sorundu. Bu finansman zorlukları içerisinde tesisi yeniledik, modernleştirdik,

kapasitesini arttırdık. O zamanlar için çok ciddi yatırım yaptık.

Edirne Yağ'ın sosyal sorumluluk projelerinden bahsedebilir misiniz?

Edirne Yağ, ismi üstünde, Edirne'de kurulu bir fabrika. 1970'lerde Edirne'de, verilen teşvik belgeleriyle ağırlıklı olarak tekstil olmak üzere birçok sanayi tesisi kurulmuştur. Ancak bunlar zamanla yaşayamadı. Edirne Yağ, aynı dönem teşviklerde istifade ederek Edirneliler'in kurduğu ve bugünlere kadar gelen tek tesistir. O bakımdan Edirne Yağ'ın Edirne'ye çok borcu vardır. Edirne'ye yapılacak her işte Edirne Yağ bir katkıda bulunur.

Son dönemde bunların en önemlisi Edirnespor'dur. Edirnespor ikinci ligde bir sene oynadı ama devam edemedi. Bunun üzerine basketbola yöneldik Olin ismiyle

Edirnespor'a destek verdik . Olin Edirnespor ikinci ligde oynuyor ve başarı grafiği her geçen gün artıyor.

1993 yılından itibaren ÇEVKO Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı olarak ÇEVKO Vakfı'nın gelişimini anlatabilir misiniz?

ÇEVKO'nun gelişimini anlatmak birkaç sayfaya sığacak gibi değil. ÇEVKO Vakfı'na çok emek verdik. 1993'ten beri Yönetim Kurulu Başkanı'yım. Yönetim kurulları fevkalade iyi ve destekleyici insanlardan kuruluydu. Ambalaj atıklarının geri toplanması, ambalaj atıklarının değerlendirilmesi işinin bilincindeydiler. Zaten ÇEVKO Vakfı bildiğiniz gibi gönüllü olarak kuruldu. Yönetmelikteki değişikliklerle sonradan giderek çok daha önem kazandı. Ancak ilk yıllar katılım artsın diye özellikle kurucular dışındaki üretici şirketlere bu işin önemini anlatmakta çok uğraştık. Az sayıda kurucu üye ile başlayan vakfın şu andaki üye sayısı 59'dur. Tek yönlü ambalajla üretim yapan şirketlerin büyük çoğunluğu vakfın üyesi oldu. Bu arada Çevre ve Orman Bakanlığı'na da her yıl yurtdışından uzmanlar getirerek destekte bulunduk. Bugün ÇEVKO artık bir marka olmuş durumdadır. Umut ediyorum ki Türkiye Avrupa Birliği direktiflerinde belirtilen hedefleri tutturan hale gelecektir.

2005 yılında Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Yönetmeliği'nin yayınlanması için ülkemiz ve ÇEVKO Vakfı açısından önemi ne olmuştur?

Bir yönetmelik zaten vardı. Biz bu yönetmeliğe uygun olarak yıllarca çalıştık. Daima o yönetmeliğin verdiği hedeflerin üstünde toplama yaptık. Eski yönetmelik kaynağında ayrı toplamayı çok öne çıkarmamasına rağmen biz özellikle kaynağında ayrı toplama için çok fedakarlıklar yaptık. İlk yıllarda Bakırköy Belediyesi ile birlikte bir ayırma tesisi kurduk. Ataköy bölgesinde bir model olarak evlerde ayrı toplama işini yaptık. Fakat değişen belediye başkanını bir türlü ikna edemeyişimizden dolayı aşağı yukarı iki yıl süren bu işbirliğimiz maalesef durdu. Her ne kadar biz ayrı toplama çalışmalarını kendi

başımıza, o zamanki parayla ayda 500 milyon personel parası vererek yürüttüğümüz de, sonunda belediye sahip çıkmadığı için maalesef devamı olmadı. 2005 yılında yayınlanan "Ambalaj ve Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği" ile kaynağında ayrı toplama, gönüllülükten çıkarak ciddi bir şekilde yönetmeliğe girdi. Dolayısıyla belediyelere de sorumluluk yüklediği için şimdi işimiz biraz daha kolaylaştı. Kolay derken belediyelerle daha kolay anlaşma imkanı bulabiliyoruz. Çıkarılan bu yönetmelik, belediyeleri de devreye soktuğu için ÇEVKO Vakfı'nın kaynağında ayrı toplama faaliyetlerinin gelişmesine çok yardımcı olmuş oluyor.

Ekonomik krizin, hem kendi sektörünüze hem de geri kazanım sektörüne olan etkilerini değerlendirebilir misiniz?

Tabii ki etkilenmememiz mümkün değil, hepimiz etkileniyoruz. Biz ana gıda maddesi sattığımız için ihracata yönelik çalışan şirketlere göre nispeten durumumuz iyi. Kriz talep daralmasına neden oldu. Karlar müthiş düştü. Hatta nakit akışını arttırmak için zararına satış durumları oldu. Şirketler daha çok rekabet etmeye başladı. Bu da bir taraftan şirketleri zedeledi, erozyona uğrattı. ÇEVKO Vakfı olarak krizin şu anda bize çok fazla bir etkisi yok. Ancak talep düşeceği için bu sene ambalaj kullanımı muhtemelen azalacaktır.

ÇEVKO Vakfı'nın önümüzdeki yıllarda Türkiye'deki atık yönetimi konusunda üstleneceği rolün nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Türkiye'nin şu andaki önündeki hedefi AB'ye girmektir. Dolayısıyla ÇEVKO Vakfı'nın en önemli rolü, AB direktiflerine uygun bir şekilde şirketlerin sorumluluğunu üstüne tam alıp, atıkların kaynağında toplanması için belediyelerle ve bakanlıkla gerekli koordinasyon sağlayarak, direktife uygun bir şekilde hedeflere ulaşmasıdır. Bizim yönetmeliğimizin de henüz AB direktifine uymayan noktalarının değişmesi gerekmektedir.

RÖPORTAJ: Berkan Tunçludemir - Kaan Arda